

Miljösamverkan
Sverige

Verksamhetsplan 2023–2025

Beslutad av styrgruppen den 9 juni 2022

Länsstyrelserna

Titel: Verksamhetsplan 2023–2025

Datum: 2022-06-09

Huvudmän: Länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Jordbruksverket samt Havs- och vattenmyndigheten

Webbplats: www.miljosamverkansverige.se

E-postadress: miljosamverkansverige@lansstyrelsen.se

Innehåll

Verksamhet 2023–2025	4
Strategiska mål för perioden 2023–2025	4
Handläggarsöd.....	4
Tillsynskampanjer	5
Utvecklingsprojekt	5
Händelsestyrda projekt.....	5
Budget år 2023–2025.....	8
Bemanningsplan.....	9
Inlämnade projektförslag till år 2023.....	10
Solcellsanläggningar på mark	10
Cirkulär masshantering	13
Revidering av uppföljning och utvärdering av kommunernas tillsyn.....	15
Tillsynskampaj uttag vatten	18
Samverkansprocess enligt NAP (nationell plan för moderna miljövillkor för vattenkraften)	20
Flödesschema IAS (invasiva främmande arter).....	23
Helhetsgrepp för tillsyn av kemikalieanvändning	26

Verksamhet 2023–2025

Verksamhetsplanen är utformad som en rullande treårsplan med strategiska mål för en bestämd treårsperiod. Då många projekt sträcker sig över ett årsskifte är en mer långsiktig planering att föredra. Dessutom kräver vissa insatser, exempelvis gemensamma tillsynskampanjer, en god framförhållning så att länsstyrelserna har möjlighet att avsätta resurser.

År ett blir planen mer i detalj medan den år två och tre blir av ett grövre slag. Årlig uppdatering kommer att ske varför det alltid behöver finnas ett tillräckligt stort utrymme för nya insatser under år två och tre.

Planen innehåller fyra delar:

1. Handläggarsöd
2. Tillsynskampanj
3. Utvecklingsprojekt
4. Händelsestyrda projekt

Strategiska mål för perioden 2023–2025

1. Alla länsstyrelser deltar aktivt i Miljösamverkan Sverige. Vi har lätt att bemanna de olika rollerna. Det är eftertraktat att delta i projektgrupper och att sitta i styrgruppen.
2. Miljösamverkan Sverige förenklar för länsstyrelserna att aktivt arbeta med och uppnå målen i den nationella strategin för miljöbalktillsyn.
3. Miljösamverkan Sverige har en tydlig närvaro hos uppdragsgivarna. Miljösamverkan Sveriges ordförande har en stående plats i miljönätverkets styrgrupp.
4. Miljösamverkan Sverige har en rutin för att följa upp hur framtaget material används. Under målperioden ska effektmålen i tre avslutade projekt följas upp.

Handläggarsöd

Tidigare beslutade projekt

Projekt från 2022 som fortsätter är

- IAS-mallar (invasiva främmande arter)
- Omprövning av vattenverksamheter
- Utvinningsavfall

Nya beslutade projekt

Nedanstående projekt utgår från länsstyrelsernas, Naturvårdsverkets, Jordbruksverkets och Havs- och vattenmyndighetens gemensamma prioritering och genomförs under förutsättning att de kan bemannas.

- Solcellsanslagningar på mark
- Cirkulär masshantering
- Revidering av uppföljning och utvärdering av kommunernas tillsyn

Ifall utrymme finns i verksamheten kommer dessutom något eller några av följande projekt att genomföras. Prioritering sker utifrån möjlighet till bemanning.

- Samverkansprocess enligt NAP (nationell plan för moderna miljövillkor för vattenkraften)
- Flödesschema IAS (invasiva främmande arter)
- Helhetsgrepp för tillsyn av kemikalieanvändning

Tillsynskampanjer

Tidigare beslutad kampanj

Tillsynskampanj från 2022 som fortsätter är

- Verktogsåda egenkontroll vattenkraftverk

Ny beslutad kampanj

- Tillsynskampanj uttag vatten

Utvecklingsprojekt

Tidigare beslutade projekt

Projekt från 2022 som fortsätter är

- Stöd för bedömning av betydande miljöpåverkan
- Ensade ärendeprocesser

Händelsestyrda projekt

Under 2023 kommer vi fortsatt att arbeta med deluppdrag 3 i regeringsuppdraget ”Att främja en mer effektiv och enhetlig tillsyn enligt miljöbalken”. Syftet med deluppdrag 3 är att stärka professionen hos personer som arbetar med miljötillsyn samt formulera tydliga krav på kompetens för att tillsynsmyndigheten ska kunna utföra myndighetsuppdraget effektivt.

Utrymme lämnas för ytterligare ett händelsestyrt projekt under 2023.

Schematisk bild över projekten. Start och avslut för flera projekt är ännu inte bestämt. Detta är markerat genom mönster i tabellen nedan.

VT=vårtermin och HT=hösttermin.

	VT 2023	HT 2023	VT 2024	HT 2024	VT 2025	HT 2025
Handläggarsöd						
IAS-mallar						
Omprövning av vattenverksamheter						
Utvinningssavfall						
Solcellsanläggningar på mark						
Cirkulär masshantering						
Revidering av u/u av kommunernas tillsyn						
Ev. Samverkansprocess enligt NAP						
Ev. Flödesschema IAS						
Ev. Helhetsgrepp för tillsyn av kemikalieanvändning						
Tillsynskampanjer						
Verktyslåda egenkontroll vattenkraftverk						
Tillsynskampanj uttag vatten						
Utvecklingsprojekt						
Stöd för bedömning av betydande miljöpåverkan						
Ensade ärendeprocesser						
Händelsestyrda projekt						
Effektivare miljötillsyn deluppdrag 3						
Ev. ytterligare ett händelsestyrt projekt						

Projekt inom natur
Projekt inom miljöskydd
Projekt inom vatten
Projekt inom flera sakområden
Händelsestyrt projekt

Budget år 2023–2025

	År 2023	År 2024	År 2025
Kostnader (tkr)			
Lön inkl OH projektledare	3600	3600	3600
Lön controller, administratör, kommunikatör, jurist	200	200	200
Resekostnader	200	200	200
Övriga verksamhetskostnader	100	100	100
TOTALT Kostnader	4100	4100	4100
Intäkter (tkr)			
Länsstyrelserna	3000	3000	3000
Naturvårdsverket	600	600	600
Jordbruksverket	100	100	100
Havs- och vattenmyndigheten	400	400	400
TOTALT Intäkter	4100	4100	4100

Översiktlig budget år 2023–2025 för Miljösamverkan Sverige

Bemanningsplan

Verksamhetsledare

Ingela Höök, Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Carina Lif, Länsstyrelsen i Gävleborgs län

Projektledare

Ingela Höök, Länsstyrelsen i Västra Götalands län (100 %)

Carina Lif, Länsstyrelsen i Gävleborgs län (75 %)

Sara Wahrby, Länsstyrelsen i Östergötlands län (100 %)

Anna Lejon, Länsstyrelsen Västerbotten (75 %)

Kansli

Controllerstöd, administrativt stöd, kommunikationsstöd och juridiskt stöd vid
Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Styrgrupp

Gustav Enander, Länsstyrelsen i Jönköpings län (ordförande)

Björn Forsberg, Länsstyrelsen i Dalarnas län

Christina Hägglund, Länsstyrelsen i Värmlands län

Kristina Nyhlén, Länsstyrelsen i Östergötlands län

Marina Wallén Mattsson, Länsstyrelsen i Jämtlands län

Eva Bergh, Naturvårdsverket

Teresia Persson, Jordbruksverket

Johan Stål, Havs- och vattenmyndigheten

Kontaktlänsråd

Daniel Gustafsson, Länsstyrelsen i Västernorrlands län

Inlämnade projektförslag till år 2023

Solcellsanläggningar på mark

Projektförslaget är inlämnat av Länsstyrelsen i Kronobergs län

Fullständigt projektnamn

Solcellsanläggningar på mark

Inom vilka områden är projektet aktuellt?

Natur, Vatten och Övrigt (Kultur, EU-stöd, Samhällsbyggnad)

Vilka delar av miljöbalken alternativt närliggande lagstiftning berörs?

12 kap 6, 9 § miljöbalken - samråd, jordbruksmark ur produktion

3 kap 4 § miljöbalken - hushållning med mark och vatten

11 kap 13 § miljöbalken - markavvattning

6 kap miljöbalken - miljöbedömningar

Artskyddsförordningen

Kulturmiljölagen

Terrängkörningslagen

Väglagen

Plan- och bygglagen - bygglov ?

Kort bakgrund till förslaget

Solcellsanläggningar på mark blir allt vanligare i stora delar av landet. Utmaningen när de anläggs i naturmiljön är att hitta lämpliga platser och rätt utformning så att konflikter mellan olika miljömål/intressen minimeras. Frågor som kan behöva ställas är till exempel

- Behövs bygglov?
- Kan det hanteras som ett 12:6-samråd enligt miljöbalken?
- När ska MKB krävas och vad ska den innehålla?
- Berörs fornlämningar?
- Kan verksamheten betraktas som att jordbruksmark tas ur produktion?
- Berörs skyddade områden?
- Uppfattar fåglar solcellerna som en vattenyta och vad innebär det?
- Vad händer när anläggningens livstid är över?
- Aktualiseras artskyddsförordningen?
- Berörs terrängkörningslagen eller väglagen?

- Kan man fortfarande erhålla EU-stöd för marken om den fortsätter att brukas?
- Finns det några bidragsmöjligheter?
- Krävs det markavvattning för att kunna genomföras?
- Vid placering på torvtäkt, hur påverkar det återställning till våtmark? Vilken effekt har det på fåglar?
- Krävs det strandskyddsdispens?
- Vilka climateffekter blir det, avverkning av skogsmark kontra förnybar energi?
- Bästa placering, skog/åkermark/torvtäkt?

Den formella hanteringen av ärendena är inte självklar och man gör olika i olika län. Målet är att ta fram ett gemensamt handläggarstöd för hela landet samt informationsmaterial till verksamhetsutövare.

Mottagare av projektet

Projektet görs i första hand för handläggare på länsstyrelserna. Resultatet kommer även att kunna användas som bas för information till verksamhetsutövare.

Arbetsgruppen bör ha spridning över landet. En referensgrupp med kunskap om frågor utanför miljöbalken behövs. Seminarier för handläggare är ett bra sätt att presentera resultatet.

Syfte med projektet

Varför: För att få en likartad hantering av solcellsanläggningar över landet. Solcellsanläggningar är en relativt ny företeelse.

Leda till: Handläggarstöd för hantering av och bedömning av ärenden som rör solcellsanläggningar

Effektivisera/utveckla: Skapa en bas för handläggningen av dessa ärenden i ett tidigt skede. Reda ut vilka lagstiftningar som berörs och kan beröras.

Mål för projektet

Handläggarstöd

Informationsmaterial till verksamhetsutövare

Handläggarseminarier

Aktiviteter

Ta fram handläggarstöd i samverkan

Handläggarseminarier

Samverkan

Ja eftersom det berör flera delar av länsstyrelsens verksamheter samt kommunerna.

IT-stöd

Nej, inte i nuläget.

Typ av projekt

Handläggarsöd

Medverkan i projekt

Eventuellt, om det finns möjligheter.

Övrigt

Det pågår ett samarbete mellan olika handläggare i landet med syfte att ta fram ett handläggarsöd. Den gruppen måste tas med i detta projekt på något sätt.

Kommentar från styrgruppen: Under 2022 har Miljösamverkan Sverige extra resurser från Naturvårdsverket. Vi planerar ett fysiskt seminarium i november 2022. Syftet med detta är att ta fram underlag och problemställningar samt förslag till lösningar för hur länsstyrelserna arbetar med solcellsparker. Resultatet från detta seminarium blir ett bra underlag till ett kommande projekt. Styrgruppen räknar med att ett solcellsprojekt kan starta första kvartalet 2023, under förutsättning att bemanning av projektgruppen finns.

Cirkulär masshantering

Projektförslaget är inlämnat av Länsstyrelsen i Östergötlands län

Fullständigt projektnamn

Miljöriktig/giftfri cirkulär masshantering

Inom vilka områden är projektet aktuellt?

Miljöskydd, Natur, Vatten, Övrigt

Vilka delar av miljöbalken alternativt närliggande lagstiftning berörs?

Miljöbalken

- 2 kap. Allmänna hänsynsregler
- Områdesskydd, 7 kap
- Invasiva arter, 8 kap
- Miljöfarlig verksamhet, 9 kap
- Förorenad mark, 10 kap
- Muddring, våtmark, vattenverksamhet, 11 kap
- Schakt/utfyllnad, 12 kap

Kort bakgrund till förslaget

Sverige antog under våren år 2021 en handlingsplan för cirkulär ekonomi där en utpekad åtgärd är att utveckla hantering av schaktmassor för att skapa förutsättningar för användning. Regeringen har gett Naturvårdsverket i uppdrag att göra en bred översyn av hanteringen av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål. Naturvårdsverket ska redovisa uppdraget senast den 1 juni 2022.

Att cirkulera massor bidrar till ett mer resurseffektivt samhälle men kan om det inte görs på ett miljöriktigt sätt bidra till att gifter sprids i naturens kretslopp. För att undvika cirkulation av ämnen som bör fasas ut från samhället krävs det vägledning gentemot kommuner och branschen.

Det finns erfarenhet av fall där verksamhetsutövare försöker cirkulera massor genom att späda ut rena schaktmassor med förorenade massor. Det är av yttersta vikt att kommuner och länsstyrelser arbetar förebyggande för att motarbeta dessa typer av situationer.

Mottagare av projektet

Länsstyrelser, miljöskyddshandläggare som arbetar med anmälningsärenden på kommuner samt näringslivet.

Målgruppen involveras löpande under projektet.

Syfte med projektet

Syftet med projektet är att ta fram en vägledning som främjar en giftfri miljöriktig cirkulation av massor. Vägledningen ska bidra till en mer enhetlig bedömning av masshanteringsärenden och tillståndsärenden nationellt och hantera de utmaningar som en cirkulation av massor kan innebära.

Mål för projektet

Målet med projektet är framtagande av en vägledning för hur massor kan cirkuleras i samhället på ett miljöriktigt och rättssäkert sätt. Vägledningen ska inkludera perspektiven från Naturvårdsverkets översyn av regelverket.

Aktiviteter

Utredning

- a. Nulägesanalys – Hur sker cirkulationen idag och vilka problem och utmaningar behöver lösningar. Aktuell lagstiftning.
- b. Behovsanalys – Hur ska vägledningen utformas utifrån kommuner, länsstyrelsen och branschens behov. Vilka delar ska finnas med för att underlätta ärendehantering/tillståndsprocesser (brottsförebyggande, tydliggörande kring bedömningsgrunder, riktvärden etc.)

Framskrivning

- c. Framtagande av vägledning innehållande en steg-för-steg guide att tänka på vid cirkulation av massor.

Förankring

- a. Resultatspridning

Samverkan

Länsstyrelsen, kommuner, näringslivet och Naturvårdsverket.

IT-stöd

Nej

Typ av projekt

Handläggarsöd, Utvecklingsprojekt

Medverkan i projekt

Ja

Revidering av uppföljning och utvärdering av kommunernas tillsyn

Projektförslag är inlämnade av Länsstyrelsen i Skåne län, Västra Götalands län och Jämtlands län. Projektförslagen är relativt likalydande. Nedan återfinns projektförslaget från Länsstyrelsen i Skåne län.

Fullständigt projektnamn

Revidering av handläggarstödet "uppföljning och utvärdering av kommunernas tillsyn"

Inom vilka områden är projektet aktuellt?

Övrigt (övergripande miljöbalkstillsyn, utvärdering av tillsyn)

Vilka delar av miljöbalken alternativt närliggande lagstiftning berörs?

I miljötillsynsförordningen framgår att länsstyrelsen ska följa upp och utvärdera kommunernas tillsyn, dvs den obligatoriska tillsynen och den överlåtna tillsynen (om så är fallet) enligt miljöbalken.

Kort bakgrund till förslaget

- Materialet behöver revideras och utvecklas med nya delar. Vi är några län som använt materialet (som är bra) i tre års tid och har funnit att vissa detaljer saknas i vissa delar och behöver utvecklas i andra delar.
- Vi behöver utveckla rapportskrivningen och ta fram en mall för underrättelse inför föreläggande eftersom lagstiftningen nu ger länsstyrelsen möjlighet att förelägga en kommun som inte uppfyller regelverket. Det är viktigt att avdramatisera förelägganden i kommunuppföljningen utan få med det som en del av processen.
- Frågor och bedömningar behöver ses över och eventuellt utvecklas med lämpliga frågor för olika sakområden som hälsoskydd, små avlopp, strandskydd, miljöskydd.
- Kunskap som kommit fram under de tre åren bör tas tillvara och inarbetas i materialet så att ev. felaktigheter kan rättas till.
- Materialet behöver även utvecklas med hur den nationella tillsynsstrategin ska följas upp.
- Eventuellt kan även materialet utvecklas mer kring frågor om arbetet med överlåtelse av tillsyn till kommunerna. till exempel översyn av befintliga överlåtelser och därmed kopplingen till den uppföljning och utvärdering av kommunerna som sker.

Mottagare av projektet

Länsstyrelserna

Naturvårdsverket

Länsstyrelsernas handläggare som genomför kommunuppföljningar

Syfte med projektet

Det finns ett stort behov av att materialet revideras och utvecklas/tillförs med nytt. Det är viktigt att erfarenheten av att använda materialet kommer materialet till gagn så att det som bör ändras och utvecklas blir gjort.

Tanken med det förra projektet var att likrikta arbetet med U/U hos länsstyrelserna. Det är därför viktigt att revidera och utveckla materialet för att få till en än mer effektiv och samordnad uppföljning och utvärdering av kommunernas tillsyn.

Mål för projektet

- Revidera materialet på direkta fel (lagstiftningen har bland annat ändrats).
- Utveckla vägledningen och tillföra uppkomna erfarenheter.
- Utveckla rapportskrivningen.
- Med anledning av ändrad lagstiftning ta fram en mall för underrättelse inför föreläggande.
- Ge förslag på fördjupningar som ett led i att utveckla utvärderingen.

Aktiviteter

Ev. workshop med berörda handläggare.

Presentation av det framtagna reviderade materialet.

Samverkan

Naturvårdsverket. Ev. även andra centrala myndigheter som Folkhälsomyndigheten och Havs- och Vatten myndigheten.

IT-stöd

Nej.

Typ av projekt

Handläggarstöd

Medverkan i projekt

Ja. Det finns ett nätverk mellan länsstyrelsehandläggare som arbetar med dessa frågor. Det kan vara en utgångspunkt för att få ihop intresse för att delta i projektet.

Tillsynskampaj uttag vatten

Projektförslaget är inlämnat av Havs- och vattenmyndigheten (HaV)

Fullständigt projektnamn

Nationell tillsynskampanj över uttag av vatten

Inom vilka områden är projektet aktuellt?

Vatten

Vilka delar av miljöbalken alternativt närliggande lagstiftning berörs?

Miljöbalken kap 11

Kort bakgrund till förslaget

Att tillsynen över uttag av vatten är eftersatt har konstaterats i flera omgångar. Därför har just tillsyn av vattenuttag identifierats som ett fokusområde inom den nationella strategin för miljöbalkstillsyn. Man kan läsa mer om strategin och de olika fokusområdena på Naturvårdsverkets hemsida.

Därtill har HaV fått ett särskilt uppdrag i regeringsuppdraget för 2022 att förstärka tillsynsvägledningsinsatserna på området. Uppdraget ska genomföras med stöd av Sveriges geologiska undersökning (SGU) och i dialog med SMHI. Länsstyrelserna har fått ett regeringsuppdrag att redovisa antal tillståndspliktiga vattenuttag som saknar tillstånd och antal vattenuttag som har tillstånd. Länsstyrelserna ska även redovisa antal vattenuttag (med och utan tillstånd) som finns registrerade i verksamhetssystemet Älvan. Under 2022 kommer därför kartläggning, analys och förberedelser göras hos flera berörda myndigheter. Det vore intressant att nyttja det underlag som tas fram under 2022 för att organisera och genomföra en nationell tillsynsinsats under 2023 som kan utvärderas under 2024. Erfarenheterna kan därefter ligga till grund för erfarenheter inför nästa cykel i den nationella strategin för miljöbalkstillsyn.

Miljösamverkan har ett väl utarbetat arbetssätt, når ut med information till rätt målgrupper och har duktiga projektledare – det vore utmärkt att kunna nyttja denna plattform för att organisera en nationell tillsynskampanj.

Mottagare av projektet

Länsstyrelserna och HaV i första hand, men ett stort intresse för medverkan finns hos både SGU och SMHI. Under maj 2022 kommer en gemensam skivrarverkstad att arrangeras med alla ovanstående inblandade.

Syfte med projektet

Förbättrat kunskapsunderlag, utveckling av det praktiska arbetssättet, ger en möjlighet för handläggare i olika län att arbeta tillsammans, utbyta erfarenheter och stötta varandra i arbetet.

Mål för projektet

Det viktiga är att komma över tröskeln och genomföra ett antal tillsynsinsatser vid olika typer av objekt. Uttagen av vatten varierar och det är viktigt att utveckla ett resurseffektivt tillvägagångssätt för att bedriva tillsyn.

Projektet som helhet kommer erbjuda handläggarstöd för urval, planering och genomförande av tillsynsinsatser som därefter kommer kunna användas inom länsstyrelsernas löpande arbete.

Aktiviteter

En del material kommer tas fram under 2022 som kan utgöra stöd för urval av tillsynsobjekt med mera – urvalet måste dock ske på den länsstyrelse som avser att delta i arbetet.

Samverkan

SGU och SMHI - de har redan meddelat att de gärna deltar i ett sådant arbete. Vissa förberedande aktiviteter planeras redan under 2022 där de deltar.

IT-stöd

Vet ej.

Typ av projekt

Tillsynskampanj

Medverkan i projekt

Ja

Samverkansprocess enligt NAP (nationell plan för moderna miljövillkor för vattenkraften)

Projektförslaget är inlämnat av nationella NAP-gruppen med representanter från åtta länsstyrelser.

Fullständigt projektnamn

”Att genomföra samverkansprocessen enligt NAP”

”Så kan vi genomföra samverkansprocessen enligt NAP”

”Handläggarsöd samverkansprocessen enligt NAP”

Inom vilka områden är projektet aktuellt?

Vatten

Vilka delar av miljöbalken alternativt närliggande lagstiftning berörs?

11:27 kap. miljöbalken

Förordning (1998:1388) om vattenverksamheter (42–44§)

Kort bakgrund till förslaget

- Ny lagstiftning, ny arbetsuppgift och snart finns en vägledning (troligen klar våren 2021).
- Länsstyrelserna har börjat samverka med de verksamhetsutövare som ska lämna in ansökan om moderna miljövillkor till domstolen 2022–2024.
- Samverkan kommer att pågå under 20 år, bra att sammanställa arbetssätt och ta fram stöd till handläggare.
- Undvika att arbetet på 21 länsstyrelser blir 21 arbetssätt.
- Nya handläggare kommer att anställas under 20-årsperioden.

Mottagare av projektet

Vem görs projektet för? De på länsstyrelserna som arbetar med samverkansprocessen enligt nationella prövningsplanen.

Vem ska använda resultatet? De på länsstyrelserna som arbetar med samverkansprocessen enligt nationella prövningsplanen.

Hur ska målgruppen involveras? Några handläggare deltar i projektet, andra får komma med synpunkter på handläggarsödet.

Syfte med projektet

Det behövs vägledning för hur samverkansprocessen kan genomföras på ett konstruktivt sätt. Metoden ”samverkan” är ny och samverkan har inletts under 2020 för de prövningsgrupper som ligger tidigt enligt NAP. Tidsplanen för NAP är 20 år. Det kommer finnas många erfarenheter från de första två åren som kan användas i detta projekt, som kan bidra till handläggarsstödet och som många handläggare kan ha nytta av i kommande samverkan.

Likriktad samverkan kan bedrivas av alla länsstyrelser.

Mål för projektet

Webbaserat handläggarsstöd.

Generella exempelmallar.

Tydliggöra vad som inte ska ingå i samverkan.

Aktiviteter

- Beskriva samverkansprocessens, dess olika delar och förklara hur dessa kan genomföras. Mer detaljerat än HaVs vägledning.
- Sammanställa exempelmallar, till exempel information till verksamhetsutövare, kommuner och andra intresseorganisationer, begäran om uppgifter från verksamhetsutövare, bakgrundsbeskrivning, analys, förslag på åtgärder, redovisning av hela samverkansprocessen, behov av kompetenser under samverkans olika delar.
- Ta fram webbaserat handläggarsstöd.
- Kniviga frågeställningar.
- Länsstyrelsens olika roller/uppdrag inom samverkan tex driva samverkan, kompetens/kunskap inom olika arbetsområden tex natur- och kulturmiljö.
- Hur hantera frågan om sekretess och till exempel ”företagshemligheter”. Tydliggöra vad som behöver och inte behöver diarieföras.
- Hur hanterar länsstyrelsen om någon verksamhetsutövare inte vill samverka? Till exempel framtagande av bakgrundsbeskrivningen, ska länsstyrelsen genomföra analysen utan verksamhetsutövaren?
- Tydliggöra vad som inte ska ingå i samverkan.
- Hur och när vägleda om omprövning/nyprövning?
- Hur hantera bevarandeplaner och natura 2000?
- Gå igenom material till exempel mallar och goda exempel som redan lagts ut på samarbetsytan för NAP, om möjligt sammanställa och använda.

Samverkan

Endast inom länsstyrelserna, till exempel NAP-handläggare, jurist, kulturmiljö, fiske, ev. vattenförvaltning.

IT-stöd

Ja, handläggarstödet kan tex läggas ut på samarbetsytan för NAP.

Typ av projekt

Handläggarstöd

Medverkan i projekt

Ja, någon från nationella gruppen.

Flödesschema IAS (invasiva främmande arter)

Projektförslaget är inlämnat av Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Fullständigt projektnamn

Flödesschema IAS Länsstyrelsen

Inom vilka områden är projektet aktuellt?

Natur, Vatten, Miljöskydd

Vilka delar av miljöbalken alternativt närliggande lagstiftning berörs?

8 kap 3–4 §

12 kap 6 §

Förordning om invasiva arter

Miljötillsynsförordningen

Förordning (EU) nr 1143/2014

Kort bakgrund till förslaget

Det är snårigt med lagstiftningen kring invasiva främmande arter och hur länsstyrelsen ska/bör agera om den får kännedom om att en viss art finns på en viss plats. För att underlätta tänker jag att ett klickbart flödesschema tas fram där man klickar sig igenom och kommer fram till vad som är sättet/sätten som länsstyrelsen kan agera på. Jag arbetar med tillsyn över landlevande invasiva arter på Länsstyrelsen i Västra Götalands län och har ofta kontakt med samordnare om var gränsen går mellan förvaltning och tillsyn. När ska länsstyrelsen själv göra åtgärder mot en invasiv art och när är det markägarens ansvar att agera etc.

Kommentar från styrgrupp: Detta blir en fortsatt utveckling av tidigare framtaget handläggarstöd.

Mottagare av projektet

Projektet är främst för länsstyrelserna för att tydliggöra hur man kan agera i egenskap av operativ myndighet och tillsynsmyndighet vid olika typer av utfall.

Syfte med projektet

Projektet ska ta fram ett klickbart flödesschema där man kan klicka sig igenom olika parametrar som rör lagstiftningar och artförekomst.

Mål för projektet

Att det klickbara flödesschemat hjälper handläggare på länsstyrelsen att dra gränser mellan förvaltning, tillsyn och vad som är det mest effektiva och rättssäkra sättet att ta sig vetskapen om att en viss invasiv art finns på en viss plats.

Aktiviteter

1. Ta fram vilka parametrar som är aktuella. Till exempel

Vilken art:

- EU-listad?
- Nationell lista?
- Problematisk?
- Dörrknackare?

Rådighet:

- Inom reservat?
- Statlig ägande?
- Privatperson?
- Näringsidkare?
- Organisation?
- Trosförbund?
- Kommun?

Förekomst

- Spridning
- Fast förekomst

Kategori av artens tillhörighet utifrån spridning:

- Tidig upptäckt?
- Stor spridning?

Statsstödsregler

- Statsstödsregler hindrar?
- Statsstödsregler hindrar inte?

Likabehandlingsprincipen

- Likabehandlingsprincipen hindrar?
- Likabehandlingsprincipen hindrar inte?

Hur agera

- Länsstyrelsen bör bedriva egna åtgärder mot arten på platsen
- Länsstyrelsen bör agera med tillsynsverktyg

(Man kan även utveckla vidare mot samråd 12:6 och annan miljöbalkstillsyn där IAS kan komma in)

2. Ta fram hur en teknisk lösning på flödesschema kan se ut

Samverkan

Samverkan mellan IAS-samordnare/IAS-tillsyn på länsstyrelsen, jurist för att tydliggöra lagstiftningen och den som kan det tekniska med att ta fram ett flödesschema.

IT-stöd

Nej?

Typ av projekt

Utvecklingsprojekt

Medverkan i projekt

Eventuellt, om det finns möjligheter.

Helhetsgrepp för tillsyn av kemikalieanvändning

Projektförslaget är inlämnat av Naturvårdsverket.

Fullständigt projektnamn

Helhetsgrepp för tillsyn av kemikalieanvändning

Inom vilka områden är projektet aktuellt?

Miljöskydd

Vilka delar av miljöbalken alternativt närliggande lagstiftning berörs?

Regler om användning av kemiska produkter i 14 kap. miljöbalken, 2 kap. miljöbalken och relevanta EU-förordningar (till exempel Reach).

Kort bakgrund till förslaget

Behov finns av ett samlat handläggarstöd för tillsyn av användning av kemikalier hos miljöfarliga verksamheter. Förslaget är att handläggarstödet ska kunna användas brett, dvs inom alla typer av verksamheter där användning av kemiska produkter sker. Det finns idag tillsynsvägledning och stöd kopplat till olika regler som rör användning av kemikalier, framtaget av Naturvårdsverket och olika länsstyrelser. Detta material finns dock inte samlat idag och det saknas handläggarstöd som ger konkreta tips vid tillsyn, till exempel checklistor och stöd vid bedömning. Ett samlat handläggarstöd ger förbättrade möjligheter till ett ökat fokus på kemikaliefrågor vid tillsyn av miljöfarliga verksamheter vilket förväntas bidra till att uppnå miljömålet Giftfri miljö.

Mottagare av projektet

Länsstyrelserna är mottagare av projektet, både som tillsynsmyndighet och som tillsynsvägledare, och representanter ska ingå i arbetsgrupp. Resultatet av projektet, handläggarstödet, kan även användas av kommuner när de är tillsynsmyndighet och kommuner kan eventuellt delta i referensgrupp.

Syfte med projektet

Projektet ska resultera i ett samlat handläggarstöd om användning av kemiska produkter i syfte att uppnå en mer enhetlig och effektiv tillsyn av användning av kemiska produkter på miljöfarliga verksamheter. Projektet ska även leda till ökad samsyn mellan länsstyrelserna och ge stöd till länsstyrelserna i rollen som tillsynsvägledare.

Mål för projektet

Projektet ska leverera ett handläggarsöd som innehåller bakgrund om relevanta lagstiftningar, checklistor och tips vid tillsyn.

Exempel på regler att utgå ifrån är:

- Produktvalsprincipen
- Egenkontrollförordningens krav på kemikalieförteckning
- Reach (säkerhetsdatablad, exponeringsscenarier med mera)
- Förordning (2013:254) om användning av organiska lösningsmedel
- Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor.

Därutöver kan kompletterande material behöva tas fram om olika moment vid kemikaliehanteringen på en verksamhet, som till exempel val av produkt, förvaring, användning i olika processer och rengöring av utrustning med mera. Här kan tillsynsvägledning och stöd behöva utvecklas om tillämpning av miljöbalkens allmänna hänsynsregler.

Innehållet i handläggarsödet behöver tas fram utifrån de olika behov som finns hos länsstyrelserna. Listan på regler att utgå ifrån ovan ska ses som ett exempel.

Aktiviteter

Behovsinventering och avgränsning av vilka regler som det samlade handläggarsödet ska omfatta.

Genomgång av befintliga tillsynsvägledningar och stöd inom de olika regelområdena som finns framtagna lokalt/regionalt/nationellt.

Framtagande av handläggarsöd inkl. checklistor och tips vid tillsyn.

Samverkan

Framför allt samverkan mellan länsstyrelserna och Naturvårdsverket. Även Kemikalieinspektionen i deras roll som expertmyndighet när det gäller Reach-frågor.

IT-stöd

Handläggarsödet som tas fram bör i första hand vara digitalt och checklistor bör kunna anpassas till olika tillsynsmyndigheters mallar och format. Ev. kan det finnas behov av IT-stöd.

Typ av projekt

Handläggarsöd

Medverkan i projekt

Ja

**Miljösamverkan
Sverige**